

دانشگاه تهران
دانشکده بهداشت

پایان نامه

برای دریافت درجه فوق لیسانس علوم بهداشتی
در رشته بهداشت مادر و کودک

موضوع :

" سیر آموزش مسائل جنسی در نیای امروز "

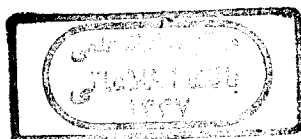
براهنمائی :

آقای دکتر غلامحسین جلالی

نگارش :

دکتر عالیله مجید

سال تحصیلی ۱۳۵۰-۵۱

تقدیم بہ :

استاد محترم جناب آقای دکتر فلاح حسین جلالی

۱۵۹

تقديم به :

هيئت محتـرم ژوری

تشکرات

تشکروسپاس فراوان از:

- ۱- جناب آقای دکتر فلامحسین جلالی (استاد ومدیر گروه اکولژی انسانی) که در تدوین وتصحیح این مجموعه وبانظریات جالب و راهنمائیهای بیدریغ خود من راهدایت نمودند.
- ۲- سرکارخانم دکتر آذری که بامحبت های صمیمانه خود من راهمراهی کردند.
- ۳- سرکارخانم مهرنوش مهتدی وسرکارخانم پرویندخت واشقی که در تدوین این مجموعه زحمات زیادی بعهدہ گرفتند.
- ۴- سرکارخانم نخستین که بدون محبت و همکاریهای بیدریغ ایشان تدوین این مجموعه برای من عملی نبود.

فهرست مطالب

صفحه

۱	۱- <u>مقدمه</u>
۹	۲- <u>آموزش جنسی</u>
۱۵	الف - هدفهای آموزش جنسی
۱۶	ب - برنامه آموزش جنسی
۱۸	ج - آموزش جنسی با دیدنو
۲۲	۳- <u>رفتار، نرم و تجارب جنسی در فرهنگهای مختلف</u>
۲۲	الف - قدمت خانواده در اجتماع بشری
۲۶	ب - عادات جنسی
۲۸	ج - هویت جنسی
۲۹	د - برداشت امور جنسی در مذاهب مختلف
۳۳	۴- <u>رشد روحی - جنسی در کودکان</u>
۳۳	الف - دوره اود پپ
۳۴	ب - کشمکش اود پپ پسرانه
۳۶	ج - کشمکش اود پپ دخترانه
۳۹	د - تمایلات جنسی در دوران بلوغ
۴۹	هـ - نقش جنسی
۵۱	و - رشد اخلاقی
۵۴	ز - مسائل جنسی

۵۸	<u>۶- جنبه‌ها و ابعاد ی در آموزش جنسی</u>
۵۸	الف - بدن انسان
۵۹	ب - احساس
۶۳	ج - نهاد
۶۷	د - تصورات شخص نسبت بخودش
۷۱	<u>۷- ارتباط بین کودک و بزرگسالان</u>
۷۴	<u>۸- آموزش نقش سکس در زندگی</u>
۸۰	<u>۹- نحوه آموزش مسائل جنسی</u>
۸۰	الف - سنین ۳-۶ سالگی
۸۱	ب - سنین ۶-۹ سالگی
۸۱	ج - سنین ۹-۱۱ سالگی
۸۲	د - اوائل دوران بلوغ
۸۴	ه - اواخر دوران بلوغ
۸۶	<u>۱۰- جوانان و تحصیلات عالی</u>
۸۷	<u>۱۱- اصول و روشهای صحیح آموزش جنسی</u>
	<u>۱۲- نکات عملی برای تهیه برنامه آموزش جنسی برای دختران پسران</u>
۹۰	<u>دبستان و دبیرستان</u>
۹۷	<u>۱۳- خلاصه</u>
۱۱۰	<u>۱۴- خلاصه بانگلیسی</u>

سیر آموزش مسائل جنسی در نیای امروز

مقدمه

یکی از حادترین مسائل، گه بخصوص در یکی دو دهه اخیر توجه همه محافل اجتماعی - اقتصادی و سیاسی جهان را بخود جلب کرده است مسئله رشد سریع جمعیت و نتایج حاصل از آن میباشد. در برخورد با گفتارها و تبادل نظرهای بین اندیشمندان و کارشناسان امور جمعیتی موضوع آموزش امور جنسی در مدارس و دانشگاهها نیز یکی از موضوعهای مهمی است که جلب توجه مسئولین امور جمعیتی بسیاری از کشورهای جهان را در برنامه ریزیهای درونگر بخود معطوف داشته و علاقه و تمایل زیادی نسبت باین موضوع بوجود آورده است. منطق و استدلال این گروه تعریف سلامت که توسط سازمان جهانی بهداشت بیان شده ("سلامتی تنها عدم وجود بیماری نیست بلکه مجموعه ای از سلامتی جسمی - روانی و اجتماعی است") استوار است و بمسئله سلامت روان توجه خاصی مبذول داشته و یکی از علل ایجاد خرابی در سلامت روان را عدم آشنایی بمسائل جنسی و بدآموزیهای ناشی از محیطی که آنها را احاطه کرده میدانند.

بنابراین برای پیشرفت در تامین سلامتی اجتماع، سلامتی روحی و اجتماعی مردم نیز ضروری است. در جوامع کنونی اکثر عدم انطباق افراد با محیط سبب پیدایش بیماریهای جسمی و روانی میگردد. سلامت روانی هر اجتماع تحت تاثیر و نفوذ اعمال رایج در آن اجتماع است. مثلا ازدواج های موفق خانواده های متحد و وجود شخصیت های که بحریم اجتماع تجاوز نمیکنند سبب استحکام آن جامعه میشود حال آنکه

ازدواجهای ناموفق و خانواده‌های بی‌سابقه و روانه‌هایی که سبب انحطاط اخلاق عمومی میشوند باعث ضعف اجتماع میگردد. مسائلی که در زیرمورد بحث قرار میگیرند مسائلی است که جوانان ما بنحوی با آن مواجه هستند که بایستی با درایت و فراست کامل نسبت به حل آن اقدام گردد.

۱- جمعیت دنیا در زمان مسیح یعنی در حدود ۷۰۰ هزار سال پیش ۷۰۰ میلیون نفر بود. ۱۶ قرن طول کشید تا این جمعیت دوبرابر شد و پس از دو قرن دیگر باز هم دوبرابر شد.

رشد و افزایش جمعیت اکنون بطوریست که اگر بهمین منوال ادامه پیدا کند فقط ۳۸ سال لازم است که جمعیت سه میلیارد جهان به ۶ میلیارد برسد. اشخاص باصلاحیت تشکیلات اداری ممالک مختلف جهان آگاه شده‌اند که بنحوی باید از این انفجار جمعیت جلوگیری بشود و همکاری و آگاه نمودن مردم را به مسائل جمعیتی لازم میدانند. مسائل جمعیتی در ممالک در حال رشد بعد جدیدی مییابد چون در این ممالک مرگ و میر کودکان و یا بطور کلی مرگ و میر به تعداد زیادی کاهش یافته حال آنکه در میزان تولید مثل هیچگونه تغییری پیدا نشده است.

۲- مسئله ازدواج - يك ازدواج موفق احتیاج به معیارهای اخلاقی عالی، روابط جنسی مطلوب و ارتباط صحیح و گرم بین والدین و کودک دارد تا بتواند منبسط عمیق برای رضایت شخصی و الهام برای کودکان در نیای پیچیده امروزی بشود. حال آنکه يك ازدواج ناموفق میتواند عکس العمل‌های شدید و نامطلوب روانی، اجتماعی و اخلاقی

در میان زن و مرد و کودکان آنان و بعضی اوقات حتی دوستان و آشنایان آنان ایجا د
نماید .

در امریکا سن ازدواج بین مردان ۳ سال و برای زنان ۲ سال زودتر از اول قرن بیستم
است . تعداد زیادی از مردان در ۲۱ سالگی و زنان در ۱۸ سالگی ازدواج میکنند
و در نتیجه عده ای از مردم خیلی زود وارد روابطی میشوند که از نظر سنی هنوز آمادگی
کامل برای آن نیافته اند و بالنتیجه بسیاری از این ازدواجها به طلاق خاتمه مییابد .

۳- مسئله طلاق - در امریکا در سال ۱۹۶۰ ، ۳۹۰۰۰۰ طلاق زندگی
۷۸۰۰۰۰ نفر و ۶۰۰۰۰ کودک آنان را مختل کرد یعنی از هر ۴ ازدواج یکی به
طلاق خاتمه یافته است . اگر به ارقام زیر توجه کنیم طبق آمار منتشره سازمان ملل
متحد میزان طلاق در ایران در میان ممالک آسیائی اسلامی (بغیر از جمهوری متحد
عربی) بالاترین رقم را نشان میدهد و بر اساس ششمین محاسبات میزان طلاق در ایران
از کشورهای اروپائی بالاتر است ولی میزان آن نسبت به امریکا و روسیه پائین تر
میباشد .

جدول میزان طلاق در هر هزار نفر جمعیت کل

کشور	سال ۱۹۶۱	سال ۱۹۶۲	سال ۱۹۶۳	سال ۱۹۶۴	سال ۱۹۶۵
ایران	۱/۱۶	۱/۱۵	۱/۱۵	۱/۱۱	۱/۰۵
عراق	۰/۳۱	۰/۲۵	-	-	-
اردن	۱/۱۱	۱/۱۵	۰/۶۹	۰/۹۹	-
لبنان	۰/۴۶	۰/۴۰	۰/۴۷	۰/۴۱	-
سوریه	۰/۶۶	۰/۶۷	۰/۶۴	۰/۶۳	-
ترکیه	۰/۳۶	۰/۳۸	-	۰/۳۷	-
جمهوری متحد عربی	۲/۳۲	۲/۰۳	۲/۱۱	-	۲/۲۰
امریکا	۲/۲۶	۲/۲۲	۲/۲۷	-	-
اتحاد جماهیر شوروی	۱/۳	۱/۳	۱/۳	۱/۵	-
فرانسه	۰/۷۱	۰/۶۵	۰/۶۳	۰/۶۹	-
انگلستان	۰/۵۴	۰/۶۱	۰/۶۷	۰/۷۲	-
یونان	۰/۳۳	۰/۳۷	۰/۳۷	۰/۳۹	-

نقل از نشریات انستیتو تحقیقات اجتماعی آقای دکتر شاپور راسخ ۱۹۶۷.

این طلاقها بیشتر در سه سال اول وقوع مییابند و میزان طلاق در میان جوانان و ازدواجها
سنین پائین رایج تر است و چون در سالهای اول ازدواج میزان تولید کودکان نیز
بالاتر است بنابراین زندگانی کودکان زیادی از این گروه بابتی سامانی مواجه میشود .
۴- کودکان نامشروع - تعداد کودکان و نوجوانان نامشروع در آمریکا در حدود
۷ میلیون است . این میزان از ۸۹ هزار در سال ۱۹۴۱ به ۲۴۰ هزار در سال ۱۹۶۱
و امروزه به ۳۰۰ هزار کودک در هر سال افزایش یافته است . اگر به جدول و
ارقام زیر توجه کنیم مسئله مورد توجه تعداد کودکان نامشروع است که از مادران کمتر
از ۲۰ سال تولد یافته‌اند و این ارقام با مقایسه با ارقام ۱۹۳۸ در حال صعود است .

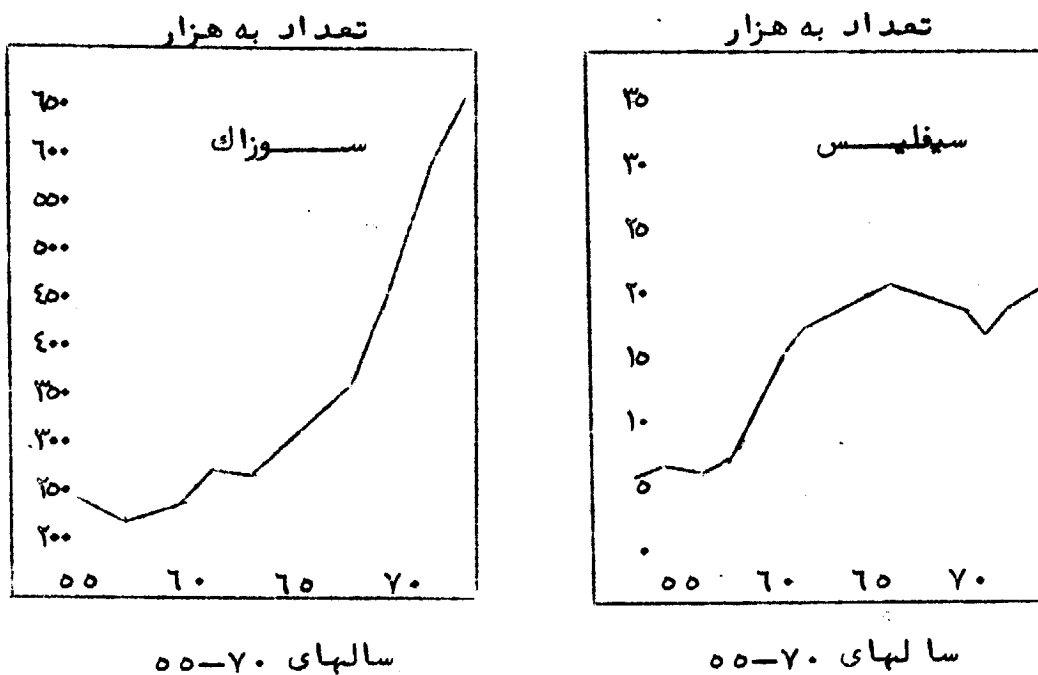
میزان کودکان نامشروع نسبت به ۱۰۰۰ زن ازدواج نکرده

تاریخ	کمتر از ۱۵ سالگی	۱۵-۱۹	۲۰-۲۴	۲۵-۲۹	۳۰-۳۴	۳۵-۳۹
۱۹۳۸	۰/۳	۷/۵	۹/۲	۶/۸	۴/۸	۳/۴
۱۹۵۷	۰/۶	۱۵/۶	۳۶/۵	۳۷/۶	۲۶/۱	۱۲/۷
۱۹۶۵	۰/۷	۱۶/۷	۳۸/۸	۵۰/۴	۴۷/۱	۴/۴

شیوع بیماریهای مقاربتی - در ماه ژوئیه ۱۹۷۱ در آمریکا رسماً اعلام شد که :
در فهرست بیماریهای عفونی سوزاک مقام اول و سیفلیس مقام سوم را در آمریکا دارد و مقام
دوم مربوط به بیماریهای استریتوکوک می باشد .
اشکال ۲ و ۱ میزان آلودگی سوزاک و سیفلیس و سیر صعودی آنان را در ممالک متحده
بین سالهای ۱۹۵۵ و ۱۹۷۰ نشان میدهد .

میزان آلودگی سوزاک و سیفلیس در ممالک متحده آمریکا بین سالهای

۱۹۵۵ - ۱۹۷۰

نقل از مجله نظام پزشکی ایران سال دوم شماره ۶ بهمن ماه ۱۳۵۱ .

بنابر تحقیقات آقایان دستمزد هی متاسفانه در ایران آمار صحیحی نسبت به میزان افزایش بیماریهای مقاربتی درست نداریم ولی آلودگی فواحش شهرنو به سیفلیس که مورد مطالعه قرار گرفته‌اند از ۲۴ درصد به ۳۶/۳ درصد افزایش یافته است و با وجودیکه آمار مستندی راجع به سوزاک درست نیست لذا تصور میشود که توجه به مسئله روز بودن سوزاک و سیفلیس در نقاط دیگر جهان به اظهار نظرهای شفاهی پزشکان تهران ماهم در جریان یک سیر صعودی این بیماریها قرار گرفته است (دکتر نصراله مقتدر مژده‌هی)؛

۶- ارزشهای اجتماعی - برداشت اجتماعی از مسائل جنسی نمود اریست از تغییرات در ارزشهای اجتماعی، امروزه با روشهای جدیدی که در تعلیم و تربیت بطور کلی بوجود آمده : فلسفه تربیتی (آموزش آزاد و تفریح) و فلسفه Fun Mortality (تکامل صفات مشخصه کودک بدون مداخله بزرگترها) و بالاخره مشخص نکردن خواست کودک با آنچه که برای او ضروریست، سبب بوجود آمدن طرز فکری در نوجوانان امروزی گردیده که عقیده دارند آنچه باعث تفریح آنان میشود و آنچه که آنان طالب میکنند بان نیز احتیاج دارند و برایشان ضروری است و در نتیجه آزادی جنسی بدون مسئولیت را جزو حقوق خود میدانند .

مسائل ارتباطات جمعی سکس بی بند و بار را تشویق میکند . تبلیغات سینما و تلویزیون و نشرات و مجلات و روزنامه‌ها و کتابهای پورنوگرافیک سبب تشدید علاقه نوجوانان و کودکان به سکس میگردد . بطوریکه امروز انتقادات نسبت به مسائل جنسی کمتر شده است .

از طرفی دیگر گروه‌های غظیمی از جوانان ما در خانواده‌های سنتی با عقایدی که اساس آن بر پایه‌های مذهبی بنا شده بزرگ میشوند و پرورش میابند. این خانواده‌ها محدودیت‌های برای رفتار جوانان قائل هستند از طرفی کشش‌های بیولوژیکی این سنین بجانب سکس و از طرفی دیگر اجتماع اشباع شده از سکس که جنبه جنسی آن قوی‌تر از تمایلات دیگر در زندگی است، خواسته‌ها و مخالفت‌های فامل آنان را و امیدارد که خود را بر ضد سکس نشان دهند. این خواسته‌های ضد و نقیض که در شخصیت‌های آنان ظاهر میشود سبب فشارهای شدید روانی و روحی گشته که در بسیاری از موارد به بی سرانجام منتهی خواهد شد. در صفحات بعد اهمیت آموزش جنسی انتر و پولوژی خانواده، فیزیولوژی و تغییرات بدن نوجوانان و پرورش روانی جنسی کودکان و بالاکره تئوریهای جدید در پیدایش شخصیت و ارتباط آن با مسائل جنسی وهم چنین اهمیت آموزش جنسی برای کودکان و نوجوانان و برنامه‌های در سطوح دبستان و دبیرستان مورد بحث قرار خواهد گرفت.

آموزش جنسی

چگونه به سکس و آموزش جنسی بنگریم

سکس بیش از يك بیان جسمانی است، قسمت عمد^۵ی از شخصیت هر فرد را تشکیل میدهد. از این رو ارتباط عمیقی به انطباق روانی-اجتماعی و رشد جسمی فرد دارد. شاید هیچ عامل در زندگی هر شخص موثرتر از جنسیت او نیست. هویت شخصی، نحوه فکر و رفتار، فعالیتهای اجتماعی، انتخاب همکاران و دوستان، حتی نوع لباس و بسیاری از عوامل اساسی زندگی هر فرد بجنسیت او مربوط میشود.

رضایت شخصی، موقعیت فامیلی و سهم او در فعالیتهای اجتماعی بستگی باین دارد که آیا جنسیت یعنی مرد بودن و یا زن بودن خود را آنطور که هست پذیرفته و تمایلات جنسی خود را عاقلانه معالوف کرده است یا خیر؟

معنای سکس فقط يك زائده فیزیولوژیکی، روابط جنسی، و یا طبقه بندی رفتارهای غیر طبیعی جنسی نمیشد. این حقایق نمایش یا توضیحی است از جنبه های گوناگون مسائل جنسی، و آگاهی بآن لازم است ولی معنی و اهمیت تمایلات جنسی شخص فقط زمانی فهمیده میشود که سهم آن را در انطباق تام هر شخص در فامیل و اجتماع او بفهمیم. پروراندن این ارتباطات وظایف آموزش جنسی است.

بیشتر مردم بر این عقیده اند که در غیاب آموزش مستقیم آموزش جنسی انجام نمیگیرد ولی عکس العمل های والدین نسبت بخودشان و بیکدیگر، احساس والدین نسبت به کنجگاو ی